

1. Referentie

Referentie	Clycq, N., Michielsens, M. & Timmerman, C. (2003). <i>Allochtonen en nieuwsgaring. Komen de Vlaamse nieuwsprogramma's tegemoet aan de behoeften van jongeren van Turkse of Marokkaanse origine?</i> Onuitgegeven onderzoeksrapport, Steunpunt Gelijkekansenbeleid, UA & LUC.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	90-77271-07-04
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

De algemene doelstelling van het onderzoek is het verwerven van inzicht in het gedrag en de attitudes van allochtonen ten aanzien van nieuwsgaring via televisie. Men richt zich uitsluitend tot personen van Marokkaanse of Turkse origine die Nederlands kundig zijn en een leeftijd hebben tussen 18 en 28 jaar. Deze studie doet kan beroep doen op een solide basis van eerder onderzoek waarin het mediagedrag van de allochtone populaties in verschillende landen, waaronder België, werd bestudeerd. Dit onderzoek beperkt zich echter tot nieuwsgaring via de televisie (zowel Vlaamse als buitenlandse zenders).

In opdracht van het kabinet van minister Mieke Vogels voert het Gelijkekansenbeleid in samenwerking met een stuurgroep het onderzoek uit. De stuurgroep is samengesteld uit leden van het kabinet, de promotoren van het onderzoek, de onderzoeker en een aantal externe deskundigen.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Media
Trefwoord(en)	Allochtonen, beeldvorming, nieuwsgaring, televisiezenders

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Kabinet van minister Mieke Vogels
Onderzoeker(s)	Noël Clycq, Prof. Dr. Magda Michielsens & Prof. Dr. Christiane Timmerman Steunpunt Gelijkekansenbeleid UA Prinsstraat 13 2000 Antwerpen Tel: 03/ 220 42 96 Fax: 03/ 220 43 82 Steunpuntgeka@ua.ac.be http://www.steunpuntgelijkekansen.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Tot welke televisiezenders en –programma's richten onze respondenten zich om tegemoet te komen aan hun nieuwsbehoefte? Verkiezen zij hiervoor Vlaamse zenders boven buitenlandse/satellietzenders? Hoe evalueren ze de verschillende zenders en programma's die ze bekijken? Wat is hun mening over de beeldvorming over allochtonen in nieuwsprogramma's? Welke aanpassingen zouden zij eventueel aan deze zenders of programma's willen aanbrengen?
-----------------	---

	Wat is hun mening over 'multiculturele' programma's?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Literatuurstudie Beknopte vragenlijst om 'nieuwszoekers' (= respondenten die minimum drie maal per week naar het nieuws en/of andere actualiteitsprogramma's kijken) op te sporen. Diepte-interviews a.d.h.v. een topiclijst opgedeeld in een zestal domeinen van vragen die betrekking hebben op het effectief mediagebruik van de respondenten, hun evaluatie van de nieuwsprogramma's, hun aanpassingen aan nieuws- en actualiteitenprogramma's, hun behoefte aan 'multiculturele' programma's, hun gebruik van andere nieuwsbronnen en enkele achtergrondkenmerken.
Onderzochte groep	32 Nederlandssprekende jongeren (14 mannen en 18 vrouwen) tussen 18 en 28 jaar van Turkse of Marokkaanse origine die geïdentificeerd werden als 'nieuwszoeker' en bereid waren verder deel te nemen aan het onderzoek.
Bereik	Regionaal (Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant)

7. Resultaten

Televisiezenders	De basis voor nieuwsgaring bij de meeste respondenten zijn de Vlaamse zenders, dit omdat zij in de eerste plaats op de hoogte willen zijn van Belgische thema's. In de bevroegde groep kiest de groep van hoogopgeleiden voor de openbare omroep VRT en de laagopgeleiden eerder voor VTM. Slechts voor enkele respondenten zijn de satellietzenders de primaire bron van nieuwsgaring. Actualiteitsprogramma's worden heel wat minder vaak bekeken dan journaaluitzendingen. De Vlaamse zenders worden door de onderzoekspersonen positiever beoordeeld dan de satellietzenders.
Beeldvorming	De beeldvorming over allochtonen wordt als erg negatief beschouwd. De belangrijkste probleemgebieden zijn de vooroordelen of stereotypen over de allochtone populatie en de beperking van hun scherm aanwezigheid tot bepaalde onderwerpen. Allochtonen worden enkel met probleem- of typische thema's in verband gebracht zoals criminaliteit, racisme, godsdienst en positie van de vrouw.
Mediaparticipatie	Er is een gebrek aan 'gewone' mensen in nieuwsprogramma's en voor de allochtone bevolking geldt dit nog net iets meer dan voor de autochtone. De "elite" is minder op de hoogte van wat leeft bij de gewone mensen. Een kleine groep vrouwen (3) is het daar echt niet mee eens en vindt dat gewone mensen niet over alles zomaar zijn/haar mening zou mogen verspreiden. Waar iedereen het wel over eens is, is dat allochtonen veel te weinig verschijnen op het televisiescherm van de Vlaamse programma's en die programma's zijn dan ook geen juiste weerspiegeling van de huidige multiculturele samenleving.
Aanpassingen	Over aanpassingen zijn de meningen verdeeld. Twee suggesties op dit vlak zijn een mogelijke ondertiteling (via teletekstpagina) van het nieuws in het Turks of het Arabisch voor Nederlands onkundige ouders, partners of nieuwkomers. Een andere suggestie is een wekelijkse samenvatting van het nieuws gepresenteerd in het Turks of Arabisch.
Multiculturele programma's	De respondenten vragen om een multicultureel programma dat de autochtone bevolking vertrouwd moeten maken met hun cultuur, gewoonten en godsdienst. Het voornaamste is dat zo een programma zich niet enkel op de typische onderwerpen mag focussen maar ook betrekking moet hebben bij alledaagse onderwerpen. Zo een programma moet voor beide gemeenschappen een meerwaarde hebben.
Neutraliteit Betrouwbaarheid	De respondenten stellen vaak de neutraliteit en betrouwbaarheid van de media in vraag. Engelstalige en Arabische satellietzenders krijgen hierbij het minst krediet. De Vlaamse zenders krijgen vaker, maar niet altijd, een positiever rapport met betrekking tot hun neutraliteit.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

In opdracht van de overheid werd dit onderzoek gevoerd naar gedrag en attitudes ten opzichte van nieuwsgaring via televisie van jongeren van Turkse en Marokkaanse afkomst die het Nederlands kundig zijn.

Via een sneeuwbaltechniek wordt een steekproef getrokken in Limburg, Antwerpen en Vlaams-Brabant. Aan deze steekproef wordt een beknopte vragenlijst voorgelegd die onder andere het effectieve televisiegebruik bevraagt. Op deze manier poogt men jongeren op te sporen die voldoen aan het profiel van 'nieuwszoeker'. Om aan dit profiel te voldoen moet de jongere minimum drie maal per week naar het nieuws kijken. Uiteindelijk rekruteert men 32 bereidwillige respondenten die voldeden aan het profiel van nieuwszoeker.

Aangezien het hier om een kwalitatief onderzoek gaat, wordt gebruik gemaakt van diepte-interviews als onderzoeksmethode. Bij de afname van de interviews wordt gebruik gemaakt van een topiclijst als leidraad.

Analyse van de uitgetikte interviews leverde conclusies op betreffende een aantal thema's: mediakeuze, evaluatie van televisiezenders en -programma's, beeldvorming, interessevelden, mediaparticipatie, herkenbaarheid & betrokkenheid, betrouwbaarheid en neutraliteit, suggesties voor aanpassingen en multi-culturele programma's.

De onderzoekers besluiten dat Vlaamse zenders, voornamelijk VRT en VTM, voor de respondenten de basis voor nieuwsgaring vormen. Deze zenders worden door hen over het algemeen dan ook positief beoordeeld. Een punt van kritiek op deze zenders is wel de beeldvorming van allochtonen en dan voornamelijk in de nieuwsuitzendingen. Typische onderwerpen zijn daarbij: vooroordelen en stereotypen over de allochtone populatie en de beperkte scherm aanwezigheid van deze populatie.

Als belangrijkste suggesties voor aanpassingen geven de respondenten deze voorstellen:

- Turkse of Arabische ondertiteling via teletekstpagina
- Een wekelijkse samenvatting van het nieuws, gepresenteerd in het Turks of in het Arabisch
- Een productie van een eigen cultureel programma.

Over satellietzenders zijn de meningen van de respondenten eerder verdeeld. Er zijn respondenten die niet geïnteresseerd zijn in deze zenders, er zijn respondenten die deze zenders raadplegen om een andere versie van de feiten te horen en er zijn respondenten die deze zenders als primaire nieuwsbron beschouwen.

Ook over de neutraliteit en betrouwbaarheid van de media zijn de meningen verdeeld. Engelstalige en Arabische satellietzenders krijgen over het algemeen weinig krediet. De Vlaamse zenders daarentegen krijgen vaker een positiever rapport wat betreft neutraliteit en betrouwbaarheid.

Tot slot stellen de onderzoekers dat de rode draad in dit onderzoek de vaststelling is dat jongeren van Turkse of Marokkaanse origine feitelijk deel uit maken van het publiek van Vlaamse televisiezenders. Daarbij is het wel belangrijk in te zien dat ook in de allochtone gemeenschappen een diversiteit is terug te vinden. Er kan dus zeker geen algemeen beeld geschetst worden van de allochtone populatie en hun tv-kijk-gedrag.